

ENQUÊTE
INBURGERINGSCURSUS ZOETERMEER
2009

Zoetermeer, 4 december 2009

Gemeente Zoetermeer
Hoofdafdeling Bestuur
Afdeling Facilitair Bedrijf
Onderzoek & Statistiek
Aad Kalisvaart

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. VERPLICHTE OF VRIJWILLIGE DEELNAME	4
3. VOOR DE CURSUS	5
3.1 Mate van inburgering	5
3.2 Informatie over de cursus	5
3.3 Intakegesprek	6
4. DE CURSUS	9
4.1 Start	9
4.2 Lessen	9
4.3 Leraren	10
4.4 Stage	11
4.5 Portfolio	12
4.6 Schoolfaciliteiten	13
4.7 Bereikbaarheid van de school	13
4.8 Bereikbaarheid van de klantmanager	14
4.9 Lestijden	14
4.10 Kinderopvang	15
4.11 Moeilijke omstandigheden	15
5. NA DE CURSUS	17
5.1 Examen	17
5.2 Resultaat van de cursus	18
5.3 Aanraden van de cursus	18
5.4 Begeleiding door de gemeente	19
5.5 Contact met medecursisten	20
5.6 Begeleiding van nieuwe cursisten	20
5.7 Verbetering van de cursus	20
6. ACHTERGRONDEN	21
BIJLAGEN	25

SAMENVATTING

In het najaar van 2009 heeft de afdeling Werk, Zorg en Inkomen (WZI) een mondelinge enquête laten uitvoeren onder een deel van de Zoetermeerse inburgeraars. Het betreft de inburgeraars die een inburgeringscursus hebben gevolgd en het inburgeringsexamen (al of niet met goed gevolg) hebben afgelegd. Bij de aanvang van het onderzoek waren dat er 140. Daarvan zijn er 66 ingegaan op het verzoek om aan de enquête deel te nemen, zodat de respons 47% bedraagt.

De vragen gingen voornamelijk over de motieven, ervaringen en belemmeringen met betrekking tot de inburgeringscursus en het voor- en natraject daarvan.

De vragenlijst is in samenwerking met Onderzoek & Statistiek opgesteld. De analyse van de data en de rapportage van de uitkomsten zijn door Onderzoek & Statistiek verzorgd.

Hieronder volgt een samenvatting van een deel van de resultaten.

Achtergronden

Het merendeel (71%) van de respondenten is vrouw. De gemiddelde leeftijd is veertig jaar. Gezamenlijk hebben de 66 respondenten 26 verschillende niet-Nederlandse nationaliteiten. Het aantal jaar dat ze al in Nederland wonen varieert van twee tot veertig. Het gemiddelde ligt op elf jaar.

Ongeveer een derde (36%) heeft een opleiding afgerond op universitair of HBO niveau.

Verplichte of vrijwillige deelname

Van de respondenten was 89% verplicht om een inburgeringscursus te volgen. De overige 11% heeft dat dus vrijwillig gedaan. Naar eigen zeggen zou van degenen die ertoe verplicht waren 72% de cursus ook zonder die verplichting hebben gevolgd, maar dan dus op vrijwillige basis.

Voor de cursus

De meeste respondenten (85%) vonden dat ze vóór hun deelname aan de cursus al goed of zeer goed waren ingeburgerd.

Gemiddeld hebben de respondenten na hun aanmelding zeven weken moeten wachten voor ze een intakegesprek konden voeren. Over dat gesprek was 92% tevreden of zeer tevreden.

Het merendeel (70%) wist vóór het intakegesprek al wat een inburgeringscursus inhoudt.

De cursus

Na het intakegesprek hebben de respondenten gemiddeld twee maanden moeten wachten voordat ze met de cursus konden beginnen.

Voor de meeste respondenten (82%) was de school waar de cursus werd gegeven goed bereikbaar. Ook de lestijden kwamen voor de meesten (94%) in het algemeen goed uit.

Wel was het zo dat van de respondenten met kinderen (85% had ten tijde van de cursus één of meer kinderen) 21% door het volgen van de cursus wel eens problemen had met de opvang van die kinderen.

Ongeveer de helft (47%) vond het niveau van de lessen te makkelijk; 11% vond ze juist te moeilijk. Het tempo werd door 19% als te laag ervaren en door 8% als te hoog.

Over de leraren is 92% tevreden of zelfs zeer tevreden.

Slechts 17% heeft tijdens de cursus stage gelopen. Van hen was 91% tevreden of zeer tevreden over hun stage.

Ongeveer de helft (49%) heeft tijdens de cursus bewijzen voor een portfolio moeten verzamelen. Elk van hen is erin geslaagd om die bewijzen te verzamelen.

Veruit de meeste respondenten (91%) hebben op school gebruik gemaakt van een computer van de school. Een drietal andere schoolfaciliteiten is minder vaak gebruikt: van boeken heeft 54% gebruik gemaakt, van een kopieerapparaat 46% en van een telefoon 22%.

Na de cursus

Veruit de meeste respondenten (89%) zijn geslaagd voor het inburgeringsexamen.

Eveneens de meesten (80%) zeggen het idee te hebben dat ze na de cursus beter dan daarvoor aan de maatschappij kunnen deelnemen.

Bijna alle respondenten (91%) zouden dan ook andere mensen aanraden om een inburgeringscursus te volgen. Met als meest genoemde argumenten dat je de Nederlandse taal beter leert beheersen (88% noemt dat argument) en dat je je beter kunt redden in de Nederlandse maatschappij (door 61% genoemd).

Slechts weinig respondenten (9%) hebben na het afronden van de cursus van de gemeente extra begeleiding ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij. En dat terwijl van degenen die niet extra zijn begeleid ongeveer de helft (57%) daar wel behoefte aan had. Eén op de vijf respondenten zegt bereid te zijn om als vrijwilliger nieuwe deelnemers aan de inburgeringscursus te begeleiden.

1. INLEIDING

In het najaar van 2009 heeft de afdeling Werk, Zorg en Inkomen (WZI) een enquête laten uitvoeren onder een deel van de Zoetermeerse inburgeraars. Het betreft de inburgeraars die een inburgeringscursus hebben gevolgd en het inburgeringsexamen (al of niet met goed gevolg) hebben afgelegd. Bij de aanvang van het onderzoek waren dat er 140.

Het onderzoek vond plaats in het kader van de pilot 'Wijkgericht Inburgeren Meerzicht'.¹

Centraal in het onderzoek staan zaken als motieven, ervaringen en belemmeringen van de betreffende inburgeraars met betrekking tot de inburgeringscursus en het voor- en natraject daarvan.²

De formulering en lay-out van de enquêtevragen (zie voor de vragenlijst bijlage 1) zijn in samenwerking met Onderzoek & Statistiek (O&S) tot stand gekomen. De analyse van de data en de rapportage van de uitkomsten zijn door O&S verzorgd.

Alle 140 personen van de onderzoekspopulatie is verzocht aan het onderzoek deel te nemen. Daarvan hebben er 66 aan het verzoek gehoor gegeven, zodat de respons 47% bedraagt.

De enquêtes zijn, in de periode 21 september t/m 7 oktober 2009, mondeling afgenomen door een medewerkster van Van Amstel Advies BV.

Het was de bedoeling dat tijdens het enquêteren bij een aantal vragen met voorgeformuleerde antwoordmogelijkheden gebruik zou worden gemaakt van antwoordkaarten. Dit bleek bij deze specifieke onderzoekspopulatie meestal niet goed werkbaar zodat de enquêtrice daar bij de meeste respondenten van heeft afgezien.

Dit rapport bevat voor bijna elk van de gesloten vragen de uitkomst in de vorm van een rechte telling van de antwoorden.³ De antwoorden op de open vragen zijn in lijstvorm opgenomen.

---

¹ Oorspronkelijk was het de bedoeling om alleen de wijk Meerzicht in het onderzoek te betrekken, maar daar bleken er van de inburgeraars onvoldoende tot de onderzoekspopulatie te behoren om tot de beoogde respons van minimaal vijftig personen te komen.

² In grote lijnen gaat het om de vragen die zijn genoemd in paragraaf 7.1.1. van het document 'Wijkgericht inburgeren Meerzicht – plan van aanpak' van WZI d.d. december 2008.

³ Van twee gesloten vragen (vraag 36 en 38) zijn de uitkomsten niet opgenomen.

Vraag 36 ('Hoe vaak ongeveer had u gemiddeld per week op school contact met medecursisten?') bleek volgens de enquêtrice niet goed te beantwoorden, zodat zij al snel besloten heeft om hem niet meer voor te leggen.

Vraag 38 ('Heeft u het inburgeringsexamen inmiddels afgelegd?') was overbodig geworden omdat, nadat de vragenlijst klaar was, besloten is alleen de inburgeraars die het examen inmiddels hadden afgelegd in het onderzoek te betrekken.

2. VERPLICHTE OF VRIJWILLIGE DEELNAME

Veruit de meeste respondenten waren, volgens tabel 2.1, verplicht om een inburgeringscursus te volgen. Slechts zo'n 10% heeft dat op vrijwillige basis gedaan.

Tabel 2.1 Verplichting tot het volgen van een inburgeringscursus, absoluut en in %.

Was respondent verplicht om aan een inburgeringscursus deel te nemen of heeft hij dat vrijwillig gedaan?	Absoluut	In %
Verplicht	57	89,1
Vrijwillig	7	10,9
Subtotaal	64	100,0
Weet niet	1	
Geen antwoord	1	
Totaal	66	

Naar eigen zeggen zou van de tot het volgen van een inburgeringscursus verplichte respondenten driekwart ook zonder die verplichting de cursus hebben gevolgd, maar dan dus op vrijwillige basis. Zie tabel 2.2.

Tabel 2.2 Bereidheid tot vrijwillige deelname aan een inburgeringscursus, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die verplicht waren om een inburgeringscursus te volgen.

Als de inburgeringscursus niet verplicht was geweest, zou respondent er dan vrijwillig aan hebben deelgenomen?	Absoluut	In %
Ja	36	72,0
Nee	14	28,0
Subtotaal	50	100,0
Weet niet	7	
Totaal	57	

3. VOOR DE CURSUS

De uitkomsten in dit hoofdstuk hebben betrekking op de vragen die gaan over de situatie voordat de respondent met de inburgeringscursus was begonnen.

3.1 Mate van inburgering

Volgens tabel 3.1 vonden de meeste respondenten (85%) dat ze vóór de inburgeringscursus al goed (sommige zelfs zeer goed) waren ingeburgerd.

Tabel 3.1 Mate van inburgering vóór de inburgeringscursus, absoluut en in %.

Hoe goed was respondent, volgens zich zelf, al ingeburgerd vóór dat hij aan de inburgeringscursus begon?	Absoluut	In %
Zeer goed	3	4,9
Goed	49	80,3
Slecht	8	13,1
Zeer slecht	1	1,6
Subtotaal	61	100,0
Geen mening	1	
Geen antwoord	4	
Totaal	66	

3.2 Informatie over de cursus

Tabel 3.2 laat o.a. zien dat bijna 40% van de respondenten via een brief op de hoogte is gesteld van het feit dat ze een inburgeringscursus moesten of konden gaan volgen. Volgens aanvullende informatie van de kant van de enquêtrice was die brief waarschijnlijk (bijna) altijd afkomstig van de gemeente. Bijna de helft heeft aangegeven op een andere manier van de cursus te hebben gehoord dan op één van de vier in de vraag expliciet voorgelegde manieren. Om welke manieren het gaat kan de lezer nagaan in bijlage 2.

Tabel 3.2 Informatie over de inburgeringscursus, absoluut en in %.

Hoe hoorde respondent dat hij een inburgeringscursus moest of kon gaan volgen?	Absoluut	In %
Via een brief	23	37,7
Via internet	0	-
Via familie, vrienden of bekenden	6	9,8
Op het stadhuis van Zoetermeer	4	6,6
Anders	28	45,9
Subtotaal	61	100,0
Weet niet	1	
Geen antwoord	4	
Totaal	66	

3.3 Intakegesprek

De periode dat de respondenten, na hun aanmelding, moesten wachten op het intakegesprek varieert sterk, namelijk van (hooguit) een week tot een jaar. De gemiddelde respondent heeft er zeven weken op moeten wachten. Zie verder tabel 3.3.

Tabel 3.3 Periode tussen aanmelding en intakegesprek, absoluut en in %.

Een periode van korter dan een week is als één week gerekend.

Hoeveel weken ongeveer zaten er tussen de aanmelding voor de inburgeringscursus en het intakegesprek?	Absoluut	In %
Eén	14	27,5
Twee	12	23,5
Drie	9	17,6
Vier of meer	16	31,4
Subtotaal	51	100,0
Weet niet	9	
Geen antwoord	6	
Totaal	66	

Gemiddeld aantal weken: 6,8

Maximum aantal weken: 54

Volgens tabel 3.4 wist het merendeel van de respondenten al voordat ze het intakegesprek voerden wat een inburgeringscursus inhoudt.

Tabel 3.4 Bekendheid met de inhoud van een inburgeringscursus, absoluut en in %.

Wist respondent vóór het intakegesprek al wat een inburgeringscursus inhoudt?	Absoluut	In %
Ja	42	70,0
Nee	18	30,0
Subtotaal	60	100,0
Weet niet meer	3	
Geen antwoord	3	
Totaal	66	

Voor zover ze er een mening over hebben gegeven waren negen van de tien respondenten tevreden of zeer tevreden over het intakegesprek. Zie verder tabel 3.5.

Tabel 3.5 Mate van tevredenheid over het intakegesprek, absoluut en in %.

Mate van tevredenheid	Absoluut	In %
Zeer tevreden	4	6,8
Tevreden	50	84,7
Ontevreden	4	6,8
Zeer ontevreden	1	1,7
Subtotaal	59	100,0
Geen mening	1	
Geen antwoord	6	
Totaal	66	

Aan elke respondent die (zeer) tevreden was over het intakegesprek is gevraagd naar de reden(en) daarvan. Bij de beantwoording kon worden gekozen uit vijf voorgeformuleerde redenen. Maar men kon ook andere redenen opgeven.

Alle 54 respondenten aan wie de vraag is gesteld hebben hem beantwoord. De uitkomsten staan in tabel 3.6. Veruit de meest genoemde reden is de duidelijkheid van de informatie die men tijdens het intakegesprek heeft gekregen: bijna alle respondenten noemde, al of niet uitsluitend, dat als reden voor hun tevredenheid.

Tabel 3.6 Redenen waarom respondent (zeer) tevreden was over het intakegesprek, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die (zeer) tevreden waren over het intakegesprek.

Redenen	Absoluut	In % van het aantal respondenten (54)
De informatie was duidelijk	53	98,1
De informatie was volledig	14	25,9
De inhoud van de informatie beviel respondent	0	-
Respondent kreeg voldoende antwoord op zijn vragen	5	9,3
Respondent werd vriendelijk te woord gestaan	4	7,4
Anders	0	-

Ook aan elke respondent die (zeer) ontevreden was over het intakegesprek is gevraagd waarom dat zo was. Elk van de (vijf) respondenten aan wie de vraag is gesteld hebben hem beantwoord. De uitkomsten staan in tabel 3.7.

Uit die tabel blijkt o.a. dat één respondent heeft aangegeven, al of niet uitsluitend, om andere dan de vijf voorgelegde redenen niet tevreden te zijn geweest. Zie voor die andere reden bijlage 3.

Tabel 3.7 Redenen waarom respondent (zeer) ontevreden was over het intakegesprek, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die (zeer) ontevreden waren over het intakegesprek.

Redenen	Absoluut	In % van het aantal respondenten (5)
De informatie was onduidelijk	4	80,0
De informatie was onvolledig	3	60,0
De inhoud van de informatie beviel respondent niet	0	-
Respondent kreeg onvoldoende antwoord op zijn vragen	1	20,0
Respondent werd onvriendelijk te woord gestaan	0	-
Anders	1	20,0

4. DE CURSUS

4.1 Start

Gemiddeld hebben de respondenten na het intakegesprek ongeveer twee maanden moeten wachten voordat ze met de cursus konden beginnen. Zie verder ook tabel 4.1.

Tabel 4.1 Periode tussen intakegesprek en start van de inburgeringscursus, absoluut en in %.

Een periode van korter dan een maand is als één maand gerekend.

Hoeveel maanden ongeveer zaten er tussen het intakegesprek en de start van de inburgeringscursus?	Absoluut	In %
Eén	28	51,9
Twee	15	27,8
Drie of meer	11	20,4
Subtotaal	54	100,0
Weet niet	7	
Geen antwoord	5	
Totaal	66	

Gemiddeld aantal maanden: 1,9

Maximum aantal maanden: 6

De meeste respondenten (85%) zijn in 2008 of 2009 met hun inburgeringscursus begonnen. Zie voor meer details tabel 4.2.

Tabel 4.2 Jaar waarin respondent met de inburgeringscursus is gestart, absoluut en in %.

Jaar	Absoluut	In %
2007	9	14,8
2008	38	62,3
2009	14	23,0
Subtotaal	64	100,0
Geen antwoord	5	
Totaal	66	

Er is ook nog gevraagd in welke maand men is begonnen. De uitkomsten daarvan staan in bijlage 4.

4.2 Lessen

Volgens tabel 4.3 vond bijna de helft van de respondenten de lessen te makkelijk. Slechts 10% was van mening dat ze te moeilijk waren. Zodat zo'n 40% het niveau 'precies goed' vond.

Tabel 4.3 Beoordeling van het niveau van de lessen, absoluut en in %.

Wat vond respondent in het algemeen van het niveau van de lessen?	Absoluut	In %
Te makkelijk	27	47,4
Te moeilijk	6	10,5
Precies goed	24	42,1
Subtotaal	57	100,0
Geen mening	0	
Geen antwoord	9	
Totaal	66	

Het tempo van de lessen werd door meer respondenten (ongeveer 70%) als 'precies goed' beoordeeld. Was men er niet tevreden over dan kwam dat meestal omdat men het tempo te laag vond liggen. Zie verder tabel 4.4.

Tabel 4.4 Beoordeling van het tempo van de lessen, absoluut en in %.

Wat vond respondent in het algemeen van het tempo waarin de lessen werden gegeven?	Absoluut	In %
Te laag	12	19,4
Te hoog	5	8,1
Precies goed	45	72,6
Subtotaal	62	100,0
Geen mening	1	
Geen antwoord	3	
Totaal	66	

4.3 Leraren

Veruit de meeste respondenten waren tevreden of zelfs zeer tevreden over de leraren op hun school. Nog geen 10% was niet tevreden. Zie tabel 4.5.

Er is ook nog gevraagd waarom men tevreden of ontevreden was. De antwoorden op die open vraag staan in de bijlagen 5 t/m 8.

Tabel 4.5 Mate van tevredenheid over de leraren op school, absoluut en in %.

Mate van tevredenheid	Absoluut	In %
Zeer tevreden	13	20,6
Tevreden	45	71,4
Ontevreden	3	4,8
Zeer ontevreden	2	3,2
Subtotaal	63	100,0
Geen mening	0	
Geen antwoord	3	
Totaal	66	

4.4 Stage

Volgens tabel 4.6 heeft slechts één op de zes respondenten tijdens de cursus stage gelopen. Waar die stages plaats vonden staat in bijlage 9.

Tabel 4.6 Stage lopen, absoluut en in %.

Heeft respondent tijdens de inburgeringscursus stage gelopen?	Absoluut	In %
Ja	11	16,7
Nee	55	83,3
Totaal	66	100,0

Van de elf stagelopers wisten er slechts zes de vraag te beantwoorden of de school bij de keuze van een stageplaats voldoende rekening heeft gehouden met hun wensen. Zie voor de uitkomst tabel 4.7.

Tabel 4.7 Keuze van een stageplaats, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die stage hebben gelopen.

Heeft de school bij de keuze van een stageplaats voldoende rekening gehouden met de wensen van de respondent?	Absoluut	In %
ja	3	50,0
Nee	3	50,0
Subtotaal	6	100,0
Weet niet	3	
Geen antwoord	2	
Totaal	11	

De vraag hoe tevreden ze over de stage waren is wel door alle elf stagelopers beantwoord. Tabel 4.8 laat zien dat ze er bijna allemaal tevreden of zeer tevreden over waren.

Tabel 4.8 Mate van tevredenheid over de stage, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die stage hebben gelopen.

Mate van tevredenheid	Absoluut	In %
Zeer tevreden	2	18,2
Tevreden	8	72,7
Ontevreden	1	9,1
Zeer ontevreden	0	-
Subtotaal	11	100,0
Geen mening	0	
Totaal	11	

Aan elke respondent die (zeer) tevreden was over de stage is gevraagd naar de reden(en) daarvan. Bij de beantwoording kon worden gekozen uit zes voorgeformuleerde redenen. Maar men kon ook andere redenen opgeven.

Alle tien respondenten aan wie de vraag is gesteld hebben hem beantwoord. De uitkomsten staan in tabel 4.9. De meest genoemde reden is het feit dat het werk beviel: 60% van de betreffende respondenten noemde, al of niet uitsluitend, dat als reden voor hun tevredenheid.

Tabel 4.9 Redenen waarom respondent (zeer) tevreden was over de stage, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die stage hebben gelopen en daarover (zeer) tevreden waren.

Redenen	Absoluut	In % van het aantal respondenten (10)
Respondent heeft er veel geleerd	1	10,0
Het werk was niet te moeilijk	3	30,0
Het werk was niet te makkelijk	1	10,0
Respondent werd goed begeleid	2	20,0
Het werk beviel respondent	6	60,0
Respondent had prettige collega's	4	40,0
Anders	1	10,0

Eén van de betreffende respondenten heeft aangegeven dat hij, al of niet uitsluitend, om andere dan de zes voorgelegde redenen tevreden was. Zie voor de inhoud van die redenen bijlage 10.

Ook de (enige) respondent die ontevreden was over de stage is in het onderzoek gevraagd waarom hij dat was. Hij heeft de betreffende vraag (vraag 19 van het formulier; zie bijlage 1) echter niet beantwoord.

4.5 Portfolio

Volgens tabel 4.10 heeft de helft van de respondenten tijdens de cursus bewijzen voor een portfolio moeten verzamelen.

Tabel 4.10 Bewijzen voor een portfolio, absoluut en in %.

Heeft respondent tijdens de inburgeringscursus bewijzen voor een portfolio moeten verzamelen?	Absoluut	In %
Ja	32	48,5
Nee	34	51,5
Subtotaal	66	100,0
Weet niet	0	
Totaal	66	

Tabel 4.11 laat zien dat elk van die respondenten erin is geslaagd om alle bewijzen te verzamelen.

Tabel 4.11 Verzamelen van de bewijzen voor een portfolio, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die tijdens de inburgeringscursus bewijzen voor een portfolio hebben moeten verzamelen.

Is respondent erin geslaagd om alle bewijzen voor de portfolio te verzamelen?	Absoluut	In %
Ja	32	100,0
Nee	0	-
Subtotaal	32	100,0
Weet niet	0	
Totaal	32	

4.6 Schoolfaciliteiten

Voor vier verschillende schoolfaciliteiten is de respondent gevraagd of hij daar op school gebruik van heeft gemaakt. De procentuele uitkomsten van die vragen zijn weergegeven in tabel 4.12, de absolute in bijlage 11.

De tabel laat zien dat zo'n 90% van de respondenten op school een computer (van de school) heeft gebruikt. Waarmee dat van de vier voorgelegde faciliteiten de meest gebruikte is. Het minst, namelijk door ongeveer 20%, is gebruik gemaakt van een telefoon.

De twee andere faciliteiten, kopieerapparaten en boeken, zijn beide door ongeveer de helft van de respondenten gebruikt.

Tabel 4.12 Gebruik van schoolfaciliteiten, afzonderlijk per faciliteit, in %.

Faciliteiten van de school	Heeft respondent op school van de faciliteit gebruik gemaakt?		Totaal	Aantal respondenten
	Ja	Nee		
Computer	90,8	9,2	100,0	65
Kopieerapparaat	46,2	53,8	100,0	65
Telefoon	21,9	78,1	100,0	64
Boeken	53,8	46,2	100,0	65

Voor elk van de vier faciliteiten is, in een open vraag, aan de niet-gebruikers gevraagd waarom ze er geen gebruik van hebben gemaakt. Hun antwoorden staan in de bijlagen 12 t/m 15.

4.7 Bereikbaarheid van de school

Voor het merendeel, circa 80%, van de respondenten was de school waar de cursus werd gegeven goed bereikbaar. Zie tabel 4.13

Tabel 4.13 Bereikbaarheid van de school, absoluut en in %.

Was de school waar de inburgeringscursus werd gegeven voor de respondent goed bereikbaar?	Absoluut	In %
Ja	54	81,8
Nee	12	18,2
Totaal	66	100,0

Aan degenen voor wie de school slecht bereikbaar was is gevraagd waarom dat zo was. De antwoorden op die (open) vraag staan in bijlage 16.

4.8 Bereikbaarheid van de klantmanager

Aan alle 66 respondenten is gevraagd hoe tevreden ze tijdens hun inburgeringscursus waren over de bereikbaarheid van hun klantmanager (dat is hun contactpersoon bij de gemeente). Veruit de meesten (49) bleken de vraag echter niet te kunnen beantwoorden omdat er tijdens de cursus naar eigen zeggen geen contact was geweest met de klantmanager. Van de overigen hadden er twee geen mening over zodat uiteindelijk slechts vijftien respondenten hebben aangegeven hoe tevreden ze over de bereikbaarheid van hun klantmanager waren. Tabel 4.14 laat zien dat die er allemaal tevreden of zeer tevreden over waren.

Tabel 4.14 Mate van tevredenheid tijdens de inburgeringscursus over de bereikbaarheid van de klantmanager, absoluut en in %.

Mate van tevredenheid	Absoluut	In %
Zeer tevreden	1	6,7
Tevreden	14	93,3
Ontevreden	0	-
Zeer ontevreden	0	-
Subtotaal	15	100,0
Geen mening	2	
Geen antwoord	49 *)	
Totaal	66	

*) Volgens de enquêtrice hebben al deze 49 respondenten aangegeven dat ze tijdens de cursus geen contact hebben gehad met hun klantmanager.

4.9 Lestijden

Volgens tabel 4.15 geldt voor veruit de meeste respondenten dat de lestijden van de cursus hen in het algemeen goed uitkwamen.

Tabel 4.15 Beoordeling van de lestijden, absoluut en in %.

Kwamen de lestijden van de inburgeringscursus de respondent in het algemeen goed uit?	Absoluut	In %
Ja	62	93,9
Nee	4	6,1
Totaal	66	100,0

Aan degenen waarvoor dat niet het geval was is gevraagd waarom dat zo was. De antwoorden op die (open) vraag staan in bijlage 17.

Met betrekking tot de lestijden is ook nog gevraagd waar de voorkeur naar uit zou gaan als men de lestijden zelf had kunnen kiezen: overdag of 's avonds en door de week of in het weekend.

Tabel 4.16 laat zien dat tweederde gekozen zou hebben voor lessen overdag op doordeweekse dagen. De meeste anderen hebben een voorkeur voor doordeweekse avonden.

Tabel 4.16 Voorkeur voor lestijden, absoluut en in %.

Stel dat respondent de lestijden van de inburgeringscursus zelf had kunnen kiezen, naar welke tijden zou zijn eerste voorkeur dan zijn uitgegaan?	Absoluut	In %
Doordeweeks overdag	44	66,7
Doordeweeks 's avonds	18	27,3
In het weekend overdag	1	1,5
In het weekend 's avonds	0	-
geen voorkeur	3	4,5
Totaal	66	100,0

4.10 Kinderopvang

Het merendeel (85%) van de respondenten had ten tijde van de cursus één of meer kinderen. Zie tabel 4.17.

Tabel 4.17 Kinderen, absoluut en in %.

Had respondent ten tijde van de inburgeringscursus één of meer kinderen?	Absoluut	In %
Ja	56	84,8
Nee	10	15,2
Totaal	66	100,0

Van die respondenten had, volgens tabel 4.18, ongeveer 20% door het volgen van de inburgeringscursus wel eens problemen met de opvang van de kinderen.

Tabel 4.18 Problemen met de opvang van de kinderen, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die ten tijde van de inburgeringscursus één of meer kinderen hadden.

Had respondent door het volgen van de inburgeringscursus wel eens problemen met de opvang van zijn kind(eren)?	Absoluut	In %
Ja	12	21,4
Nee	44	78,6
Totaal	56	100,0

Aan degenen die wel eens problemen hadden met de opvang van de kinderen is gevraagd waar die uit bestonden. De antwoorden op die (open) vraag staan in bijlage 18.

4.11 Moeilijke omstandigheden

Volgens tabel 4.19 bestonden er voor het merendeel van de respondenten geen omstandigheden waardoor het voor hen moeilijk was om de inburgeringscursus te volgen. Voor slechts 14% was dat wel het geval.

Tabel 4.19 Moeilijke omstandigheden, absoluut en in %.

Waren er bepaalde omstandigheden waardoor het voor respondent moeilijk was om de inburgeringscursus te volgen?	Absoluut	In %
Ja	9	13,8
Nee	56	86,2
Subtotaal	65	100,0
Geen antwoord	1	
Totaal	66	

Aan die respondenten is gevraagd welke omstandigheden dat waren. De antwoorden op die (open) vraag staan in bijlage 19.

5. NA DE CURSUS

5.1 Examen

Volgens tabel 5.1 hebben de meeste respondenten (75%) het inburgeringsexamen in 2009 afgelegd.

Tabel 5.1 Jaar waarin respondent het inburgeringsexamen heeft afgelegd, absoluut en in %.

Jaar	Absoluut	In %
2007	1	1,6
2008	15	23,4
2009	48	75,0
Subtotaal	64	100,0
Geen antwoord	2	
Totaal	66	

Er is ook nog gevraagd in welke maand ze examen hebben gedaan. De uitkomsten daarvan staan in bijlage 20.

Van de respondenten heeft 60% zowel aangegeven wanneer (in welke maand en in welk jaar) ze met de cursus zijn gestart als wanneer ze examen hebben gedaan. Gemiddeld bleek daar ongeveer acht maanden tussen te zitten. Tabel 5.2 laat zien dat de spreiding rond dat gemiddelde groot is.

Tabel 5.2 Periode tussen de start van de cursus en het examen, absoluut en in %.

Bij de berekeningen zijn zowel de maand waarin de cursus is gestart als de maand waarin het examen is afgelegd als een volledige maand gerekend.

Aantal maanden tussen de start van de inburgeringscursus en het examen	Absoluut	In %
1 t/m 4	13	33,3
5 t/m 8	10	25,6
9 t/m 12	7	17,9
13+	9	23,1
Subtotaal	39	100,0
Onbekend	27	
Totaal	66	

Gemiddeld aantal maanden: 8,4

Minimum aantal maanden: 1

Maximum aantal maanden: 22

Volgens tabel 5.3 is 90% van de respondenten geslaagd voor het inburgeringsexamen.

Tabel 5.3 Examenresultaat, absoluut en in %.

Is respondent geslaagd voor het inburgeringsexamen?	Absoluut	In %
Ja	58	89,2
Nee	7	10,8
Subtotaal	65	100,0
Geen antwoord	1	
Totaal	66	

5.2 Resultaat van de cursus

Volgens tabel 5.4. heeft 80% van de respondenten baat gehad bij de cursus. Ze hebben het idee dat ze na de cursus beter dan daarvoor aan de maatschappij kunnen deelnemen. Van degenen die vonden dat ze voor de cursus (zeer) slecht waren ingeburgerd is dat zelfs 100%. Zie daarvoor ook bijlage 21.

Tabel 5.4 Resultaat van de cursus, absoluut en in %.

Heeft respondent het idee dat hij na de inburgeringscursus beter dan daarvoor aan de maatschappij kan deelnemen?	Absoluut	In %
Ja	53	80,3
Nee	13	19,7
Totaal	66	100,0

5.3 Aanraden van de cursus

Aangezien de meeste respondenten er beter van zijn geworden kon verwacht worden dat het merendeel de cursus ook voor anderen een aanrader zouden vinden. Dat blijkt dan ook het geval te zijn: volgens tabel 5.5 zou 90% andere mensen aanraden om de cursus te volgen.

Tabel 5.5 Aanraden van de cursus, absoluut en in %.

Zou respondent andere mensen aanraden om een inburgeringscursus te volgen?	Absoluut	In %
Ja	57	90,5
Nee	6	9,5
Subtotaal	63	100,0
Geen antwoord	3	
Totaal	66	

Aan elke respondent die de cursus ook voor anderen een aanrader zou vinden is gevraagd naar de reden(en) daarvan. Bij de beantwoording kon worden gekozen uit vier voorgeformuleerde redenen. Maar men kon ook andere redenen opgeven.

Alle 57 respondenten aan wie de vraag is gesteld hebben hem beantwoord. De uitkomsten staan in tabel 5.6. De meest genoemde reden is dat je de Nederlandse taal beter leert beheersen: ongeveer 90% van de betreffende respondenten noemde, al of niet uitsluitend, dat als reden om de cursus ook aan anderen aan te raden.

Tabel 5.6 Redenen om de cursus aan te raden, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die andere mensen zouden aanraden een inburgeringscursus te volgen.

Redenen	Absoluut	In % van het aantal respondenten (57)
Je leert de Nederlandse taal beter beheersen	50	87,7
Het vinden van werk of andere activiteiten wordt eenvoudiger	4	7,0
Je kunt je beter redden in de Nederlandse maatschappij	35	61,4
Tijdens de cursus ontstaan er prettige contacten met medecursisten	9	15,8
Anders	2	3,5

Twee van de betreffende respondenten hebben aangegeven dat ze de cursus, al of niet uitsluitend, om andere dan de vier voorgelegde redenen zouden aanraden. Zie voor de inhoud van die redenen bijlage 22.

5.4 Begeleiding door de gemeente

Slechts ongeveer 10% van de respondenten heeft na afronding van de cursus van de gemeente extra begeleiding ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld bij het vinden van werk of andere activiteiten.

Tabel 5.7 Begeleiding door de gemeente, absoluut en in %.

Heeft respondent na het afronden van de inburgeringscursus van de gemeente extra begeleiding ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij?	Absoluut	In %
Ja	6	9,2
Nee	59	90,8
Subtotaal	65	100,0
Weet niet	1	
Totaal	66	

Of de ontvangers van die hulp er ook behoefte aan hadden is aan hen niet gevraagd. Die vraag is wel gesteld aan degenen die dergelijke hulp niet ontvangen hebben. Tabel 5.8 laat zien dat iets meer dan de helft van die respondenten extra hulp van gemeentewege wel op prijs zou hebben gesteld.

Tabel 5.8 Behoeft aan begeleiding door de gemeente, absoluut en in %.

Betreft alleen de respondenten die na het afronden van de inburgeringscursus van de gemeente geen extra begeleiding hebben ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij.

Had respondent wel behoefte aan extra begeleiding door de gemeente?	Absoluut	In %
Ja	34	56,6
Nee	24	41,4
Subtotaal	58	100,0
geen antwoord	1	
Totaal	59	

Aan degenen die van de gemeente geen extra begeleiding hebben gehad maar daar wel behoefte aan hadden, is gevraagd waar die behoefte uit bestond. Hun antwoorden op die (open) vraag staan in bijlage 23.

5.5 Contact met medecursisten

Volgens tabel 5.9 heeft bijna de helft van de respondenten nog contact met medecursisten.

Tabel 5.9 Contact met medecursisten, absoluut en in %.

Heeft respondent nog contact met één of meer van zijn medecursisten?	Absoluut	In %
Ja	30	45,5
Nee	36	54,5
Totaal	66	

5.6 Begeleiding van nieuwe cursisten

Volgens tabel 5.10 is één op de vijf respondenten bereid om als vrijwilliger nieuwe deelnemers aan de inburgeringscursus te begeleiden.

Tabel 5.10 Begeleiding van nieuwe deelnemers, absoluut en in %.

Stel dat de gemeente zou vragen als vrijwilliger nieuwe deelnemers aan de inburgeringscursus te begeleiden, zou respondent dat dan willen doen?	Absoluut	In %
Ja	13	20,0
Nee	52	80,0
Subtotaal	65	100,0
Weet niet	1	
Totaal	66	

5.7 Verbetering van de cursus

Aan alle respondenten is de (open) vraag gesteld of ze nog suggesties hadden ter verbetering van de inburgeringscursussen. Bijvoorbeeld dingen die ze hebben gemist of dingen die volgens hen beter hadden gekund. Ongeveer één op de drie respondenten heeft dergelijke suggesties gedaan. Ze staan in bijlage 24.

6. ACHTERGRONDEN

Volgens tabel 6.1 bestaat het merendeel van de respondenten uit vrouwen.

Tabel 6.1 Geslacht, absoluut en in %.

Geslacht	Absoluut	In %
Man	19	28,8
Vrouw	47	71,2
Totaal	66	

De gemiddelde respondent was veertig jaar oud. Tabel 6.2 laat zien dat de spreiding rond dat gemiddelde groot is.

Tabel 6.2 Leeftijd, absoluut en in %.

Leeftijd	Absoluut	In %
< 30	7	10,6
30 - 34	13	19,7
35 - 39	15	22,7
40 - 44	10	15,2
45 - 49	12	18,2
50+	9	13,6
Totaal	66	100,0

Gemiddelde leeftijd: 40

Minimum leeftijd: 26

Maximum leeftijd: 65

Bijna alle respondenten (91%) blijken deel uit te maken van huishoudens bestaande uit twee partners, al of niet met kinderen (meestal met). Binnen die huishoudens zijn ze altijd één van de twee partners, dus nooit één van de kinderen. Zie verder voor de plaats in het huishouden tabel 6.3.

Tabel 6.3 Plaats die men inneemt in het huishouden waartoe men behoort, absoluut en in %.

Plaats in het huishouden	Absoluut	In %
Alleenstaande	1	1,5
Eén van de partners in een twee-partnerhuishouden zonder kind(eren)	15	22,7
Eén van de partners in een twee-partnerhuishouden met kind(eren)	45	68,2
Hoofd van een één-oudergezin	4	6,1
Kind in een twee-partnerhuishouden met kind(eren)	0	-
Kind in een één-oudergezin	1	1,5
Totaal	66	100,0

De tabellen 6.4 en 6.5 geven informatie over het opleidingsniveau van de respondenten. Daaruit blijkt o.a. dat 36% met succes een universitaire of HBO-opleiding heeft gevolgd.

Tabel 6.4 Opleidingsniveau (=hoogst voltooide opleiding), absoluut en in %.

Opleidingsniveau	Absoluut	In %
<u>LAAG:</u>		
-Geen	0	-
-Lager algemeen onderwijs (lagere school, basisschool)	7	10,6
-Middelbaar algemeen onderwijs (bijv. MULO, VGLO, VMBO-T)	13	19,7
-Lager beroepsonderwijs (bijv. LEAO, LTS, LAS, VMBO)	1	1,5
<u>MIDDEN:</u>		
-Hoger algemeen onderwijs (bijv. HBS, VWO, MMS, HAVO)	9	13,6
-Middelbaar beroepsonderwijs (bijv. MEAO, MTS, MHNO)	12	18,2
<u>HOOG:</u>		
-Hoger beroepsonderwijs (bijv. HEAO, HTS, MO-A)	7	10,6
-Wetenschappelijk onderwijs	17	25,8
Totaal	66	100,0

Tabel 6.5 Opleidingsniveau (=hoogst voltooide opleiding), absoluut en in %.

Opleidingsniveau *)	Absoluut	In %
Laag	21	31,8
Midden	21	31,8
Hoog	24	36,4
Totaal	66	100,0

*) Zie tabel 6.4 voor de betekenis van de niveaus.

Gemiddeld wonen de respondenten al elf jaar in Nederland. Volgens tabel 6.6 woont 17% er al minimaal vijftien jaar. Eén respondent woont zelfs al veertig jaar in Nederland.

Tabel 6.6 Aantal jaar dat men al in Nederland woont, absoluut en in %.

Aantal jaar	Absoluut	In %
< 5	10	15,2
5 t/m 9	23	34,8
10 t/m 14	22	33,3
15+	11	16,7
Totaal	66	

Gemiddeld aantal jaren: 10,9

Minimum aantal jaren: 2

Maximum aantal jaren: 40

Van de respondenten hadden er drie geen nationaliteit, één had er twee (de Marokkaanse en de Nederlandse) en alle anderen hadden één nationaliteit. Bij die laatsten gaat het altijd om niet-Nederlandse nationaliteiten. Tabel 6.7 laat zien dat het in totaal 26 verschillende niet-Nederlandse nationaliteiten betreft.

Tabel 6.7 Nationaliteit, absoluut en in %.

Nationaliteit	Absoluut	In %
Afgaanse	6	9,1
Braziliaanse	2	3,0
Canadese	1	1,5
Chinese	4	6,1
Congolese	1	1,5
Filippijnse	5	7,6
Indiase	5	7,6
Indonesische	6	9,1
Iraakse	6	9,1
Iraanse	4	6,1
Joegoslavische	1	1,5
Kazachstaanse	1	1,5
Kroatische	2	3,0
Madagascaarse	1	1,5
Maleisische	1	1,5
Marokkaanse *)	4	6,1
Nigeriaanse	1	1,5
Oekraïense	1	1,5
Russische	1	1,5
Soedanese	1	1,5
Srilankaanse	1	1,5
Surinaamse	1	1,5
Syrische	2	3,0
Tunesische	1	1,5
Turkse	3	4,5
Zuidkoreaanse	1	1,5
Staatloos **)	3	4,5
Totaal	66	

*) Eén van de respondenten met de Marokkaanse nationaliteit heeft tevens de Nederlandse nationaliteit.

***) Van de drie respondenten zonder nationaliteit komen er twee uit Kosovo en één uit Oekraïne.

Tabel 6.8 laat zien in welke wijken of buurten van Zoetermeer de respondenten wonen.

Tabel 6.6 Wijk of buurt waar men woont, absoluut en in %.

Wijk of buurt	Absoluut	In %
Dorp	6	9,1
Stadscentrum	0	-
Palenstein	12	18,2
Driemanspolder	5	7,6
Meerzicht	11	16,7
Buytenwegh	4	6,1
De Leyens	1	1,5
Seghwaert	9	13,6
Noordhove	4	6,1
Rokkeveen	7	10,6
Oosterheem	7	10,6
Industriegebied of Buitengebied	0	-
Totaal	66	100,0

BIJLAGEN

Bijlage 1.
Het enquêteformulier.

1. Hoe hoorde u dat u een inburgeringscursus moest of kon gaan volgen?

ENQUÊTEUR: overhandig antwoordkaart 1.

- # 1. via een brief
- # 2. via internet
- # 3. via familie, vrienden of bekenden
- # 4. op het stadhuis van Zoetermeer
- # 5. anders, namelijk: .....
- # 6. weet niet

2. Voordat u met de inburgeringscursus begon had u een intakegesprek bij de gemeente.

Hoe lang ongeveer zat er tussen uw aanmelding en het intakegesprek?

- # 1. hooguit een week
- # 2. langer, namelijk ..... weken
- # 3. weet niet

3. Wist u vóór het intakegesprek al wat een inburgeringscursus inhoudt?

- # 1. ja
- # 2. nee
- # 3. weet niet meer

4. Hoe tevreden was u over het intakegesprek?

- # 1. zeer tevreden
- # 2. tevreden
- # 3. ontevreden → ga naar vraag 6
- # 4. zeer ontevreden → ga naar vraag 6
- # 5. geen mening → ga naar vraag 7

5. Waarom was u (zeer) tevreden over het intakegesprek?

ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 2.
- meerdere antwoorden mogelijk.

- # de informatie was duidelijk
- # de informatie was volledig
- # de inhoud van de informatie beviel mij
- # ik kreeg voldoende antwoord op mijn vragen
- # ik werd vriendelijk te woord gestaan
- # anders, namelijk: .....

ENQUÊTEUR: ga nu naar vraag 7.

6. Waarom was u (zeer) ontevreden over het intakegesprek?

*ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 3.
- meerdere antwoorden mogelijk.*

de informatie was onduidelijk

de informatie was onvolledig

de inhoud van de informatie beviel mij niet

ik kreeg onvoldoende antwoord op mijn vragen

ik werd onvriendelijk te woord gestaan

anders, namelijk: .....

7. Hoe lang ongeveer zat er tussen het intakegesprek en de start van uw inburgeringscursus?

1. hooguit een maand

2. langer, namelijk ..... maanden

3. weet niet

8. Was u verplicht om aan een inburgeringscursus deel te nemen of heeft u dat vrijwillig gedaan?

1. verplicht

2. vrijwillig → ga naar vraag 10

3. weet niet → ga naar vraag 10

9. Als de inburgeringscursus niet verplicht was geweest, zou u er dan vrijwillig aan hebben deelgenomen?

1. ja

2. nee

3. weet niet

10. Wanneer is uw inburgeringscursus gestart?

maand: ..... jaar: .....

**11. Was de school waar uw inburgeringscursus werd gegeven voor u goed bereikbaar?
Zo nee, waarom niet?**

1. ja

2. nee, want: .....

**12. Kwamen de lestijden van uw inburgeringscursus u in het algemeen goed uit?
Zo nee, waarom niet?**

1. ja

2. nee, want: .....

**13. Wat vond u van het niveau van de lessen?
Waren die voor u in het algemeen te makkelijk, te moeilijk of precies goed?**

ENQUÊTEUR: 'in het algemeen', dus slechts één hokje aankruisen.

1. te makkelijk

2. te moeilijk

3. precies goed

4. geen mening

**14. Wat vond u van het tempo waarin de lessen werden gegeven?
Was dat tempo voor u in het algemeen te laag, te hoog of precies goed?**

ENQUÊTEUR: 'in het algemeen', dus slechts één hokje aankruisen.

1. te laag

2. te hoog

3. precies goed

4. geen mening

**15. Heeft u tijdens uw inburgeringscursus stage gelopen?
Zo ja, waar was dat?**

1. ja, bij: .....

2. nee → ga naar vraag 20

16. Heeft de school bij de keuze van een stageplaats voldoende rekening gehouden met uw wensen?

1. ja

2. nee

3. weet niet

17. Hoe tevreden was u over uw stage?

1. zeer tevreden

2. tevreden

3. ontevreden → ga naar vraag 19

4. zeer ontevreden → ga naar vraag 19

5. geen mening → ga naar vraag 20

18. Waarom was u (zeer) tevreden over uw stage?

*ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 4.
- meerdere antwoorden mogelijk.*

ik heb er veel geleerd

het werk was niet te moeilijk

het werk was niet te makkelijk

ik werd goed begeleid

het werk beviel me

ik had prettige collega's

anders, namelijk: .....

ENQUÊTEUR: ga nu naar vraag 20.

19. Waarom was u (zeer) ontevreden over uw stage?

*ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 5.
- meerdere antwoorden mogelijk.*

ik heb er weinig geleerd

het werk was te moeilijk

het werk was te makkelijk

ik werd niet goed begeleid

het werk beviel me niet

ik had onprettige collega's

anders, namelijk: .....

20. Hoe tevreden was u tijdens uw inburgeringscursus over de bereikbaarheid van uw klantmanager?

ENQUÊTEUR: de klantmanager is de contactpersoon bij de gemeente.

1. zeer tevreden

2. tevreden

3. ontevreden

4. zeer ontevreden

5. geen mening

**21. Hoe tevreden was u over de leraren op school?
Kunt u aangeven waarom dat zo was?**

- # 1. zeer tevreden → omdat: .....
- # 2. tevreden → omdat: .....
- # 3. ontevreden → omdat: .....
- # 4. zeer ontevreden → omdat: .....
- # 5. geen mening

22. Heeft u tijdens uw inburgeringscursus bewijzen voor een portfolio moeten verzamelen?

- # 1. ja
- # 2. nee → ga naar vraag 25
- # 3. weet niet → ga naar vraag 25

23. Bent u erin geslaagd om alle bewijzen te verzamelen?

- # 1. ja → ga naar vraag 25
- # 2. nee
- # 3. weet niet → ga naar vraag 25

24. Waardoor bent u er niet in geslaagd om alle bewijzen te verzamelen?

.....

25. Heeft u op school gebruik gemaakt van een computer (van de school)?

- # 1. ja → ga naar vraag 27
- # 2. nee

26. Waarom heeft u dat niet gedaan?

.....

27. Heeft u op school gebruik gemaakt van een kopieerapparaat?

- # 1. ja → ga naar vraag 29
- # 2. nee

28. Waarom heeft u dat niet gedaan?

.....

29. Heeft u op school gebruik gemaakt van een telefoon (van de school)?

- # 1. ja → ga naar vraag 31

2. nee

30. Waarom heeft u dat niet gedaan?

.....

31. Heeft u op school gebruik gemaakt van boeken (van de school)?

1. ja → ga naar vraag 33

2. nee

32. Waarom heeft u dat niet gedaan?

.....

33. Had u ten tijde van de inburgeringscursus één of meer kinderen?

1. ja

2. nee → ga naar vraag 35

34. Had u door het volgen van de inburgeringscursus wel eens problemen met de opvang van uw kind(eren)?

Zo ja, welke problemen waren dat?

1. ja, namelijk: .....

2. nee

35. Waren er bepaalde omstandigheden waardoor het voor u moeilijk was om de inburgeringscursus te volgen?

Zo ja, welke omstandigheden waren dat?

ENQUÊTEUR: het gaat om omstandigheden die niet te maken hebben met kinderopvang.

1. ja, namelijk: .....

2. nee

36. Hoe vaak ongeveer had u gemiddeld per week op school contact met medecursisten?

gemiddeld per week ongeveer ..... keer

37. Heeft u nu nog contact met één of meer van uw medecursisten?

1. ja

2. nee

38. Heeft u het inburgeringsexamen inmiddels afgelegd?

1. ja

2. nee → ga naar vraag 41

39. Wanneer heeft u het inburgeringsexamen afgelegd?

maand: ..... jaar: .....
40. **Bent u geslaagd voor het inburgeringsexamen?**

- # 1. ja
- # 2. nee

41. **Stel dat u de lestijden van uw inburgeringscursus zelf had kunnen kiezen, naar welke tijden zou uw eerste voorkeur dan zijn uitgegaan?**

*ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 6.
- de 'eerste voorkeur', dus slechts één hokje aankruisen.*

- # 1. doordeweeks overdag
- # 2. doordeweeks 's avonds
- # 3. in het weekend overdag
- # 4. in het weekend 's avonds
- # 5. geen voorkeur

42. **Heeft u nog suggesties ter verbetering van de inburgeringscursussen? Bijvoorbeeld dingen die u heeft gemist of dingen die volgens u beter hadden gekund.**

.....

43. **Zou u andere mensen aanraden om een inburgeringscursus te volgen?**

- # 1. ja
- # 2. nee → ga naar vraag 45

44. **Waarom zou u dat aanraden?**

*ENQUÊTEUR: - overhandig antwoordkaart 7.
- meerdere antwoorden mogelijk.*

- # je leert de Nederlandse taal beter beheersen
- # het vinden van werk of andere activiteiten wordt eenvoudiger
- # je kunt je beter redden in de Nederlandse maatschappij
- # tijdens de cursus ontstaan er prettige contacten met medecursisten
- # anders, namelijk: .....

45. **Hoe goed was u, volgens u zelf, al ingeburgerd vóór dat u aan de inburgeringscursus begon?**

- # 1. zeer goed
- # 2. goed
- # 3. slecht
- # 4. zeer slecht
- # 5. geen mening

46. Heeft u het idee dat u na uw inburgeringscursus beter dan daarvoor aan de maatschappij kan deelnemen?

- # 1. ja
- # 2. nee
- # 3. geen mening

47. Heeft u na het afronden van de inburgeringscursus van de gemeente extra begeleiding ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij? Bijvoorbeeld bij het vinden van werk of andere activiteiten.

- # 1. ja → ga naar vraag 49
- # 2. nee
- # 3. weet niet → ga naar vraag 49

48. Had u wel behoefte aan extra begeleiding door de gemeente? Zo ja, waarom?

- # 1. ja, omdat: .....
- # 2. nee

49. De gemeente zoekt vrijwilligers om nieuwe deelnemers aan de inburgeringscursus te begeleiden. Stel dat de gemeente u daarvoor zou vragen, zou u dat dan willen doen?

- # 1. ja
- # 2. nee

50. ENQUÊTEUR: geslacht van respondent invullen.

- # 1. man
- # 2. vrouw

51. Wat is uw leeftijd?

..... jaar

52. Hoe lang woont u al in Nederland?

- # 1. een jaar of korter
- # 2. langer dan een jaar, namelijk ..... jaar

53. Welke nationaliteit(en) heeft u?

.....
.....

54. Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?

- # 1. alleenstaande → ga naar vraag 56
- # 2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 56
- # 3. twee partners, met kind(eren)
- # 4. éénoudergezin (=één volwassene met kind(eren))
- # 5. anders

55. Wat is uw plaats in het huishouden?

- # 1. één van de twee partners
- # 2. hoofd van het éénoudergezin
- # 3. kind
- # 4. anders

56. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- # 1. geen
- # 2. lager algemeen onderwijs (lagere school, basisschool)
- # 3. middelbaar algemeen onderwijs (bijv. VMBO-T, MULO, MAVO, VGLO)
- # 4. hoger algemeen onderwijs (bijv. HBS, VWO, MMS, HAVO)
- # 5. lager beroepsonderwijs (bijv. VMBO, LEAO, LTS, LHNO, LAS)
- # 6. middelbaar beroepsonderwijs (bijv. MBO niveau 1, 2, 3 of 4, MEAO, MTS, MHNO)
- # 7. hoger beroepsonderwijs (bijv. HEAO, HTS, MO-A)
- # 8. wetenschappelijk onderwijs
- # 9. anders
- # 10. weet niet

57. In welke wijk of buurt woont u?

- # 1. Dorp
- # 2. Stadscentrum
- # 3. Palenstein
- # 4. Driemanspolder
- # 5. Meerzicht
- # 6. Buytenwegh
- # 7. De Leyens
- # 8. Seghwaert
- # 9. Noordhove
- # 10. Rokkeveen
- # 11. Oosterheem
- # 12. Industriegebied of Buitengebied
- # 13. weet niet

Bijlage 2.

Andere manieren waarop men hoorde dat men een inburgeringscursus moest of kon gaan volgen.

Van de respondenten hebben er 28 te kennen gegeven dat ze op een andere manier hoorden dat ze een inburgeringscursus moesten of konden gaan volgen dan de vier in de betreffende vraag expliciet voorgelegde manieren. Ze hebben allen ook aangegeven om welke andere manier het gaat. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Eigen initiatief.
- Eigen initiatief.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- Gemeente.
- ID-college.
- IND.
- Intap.
- Krant, TV.
- Op school.
- School.
- School.
- TV.
- Via ambassade.
- Via Den Haag, COA.
- Via gemeente.
- Via ID college.
- Via intap en gemeente.
- Via Meerzicht.
- Via school -> gemeente.
- Wou nationaliteit aanvragen en daar gehoord.
- Zelf initiatief genomen.
- Zelf.

Bijlage 3.

Antwoord op de vraag welke andere reden(en) men heeft voor de ontevredenheid over het intakegesprek.

Van de respondenten die ontevreden of zeer ontevreden zijn over het intakegesprek heeft er één te kennen gegeven dat hij hiervoor (al of niet uitsluitend) andere redenen heeft dan de vijf in de enquête expliciet voorgelegde redenen. Hij heeft ook de vraag beantwoord om welke andere redenen het gaat. Dat antwoord volgt hieronder.

- Konden niet helpen, duurde lang.

Bijlage 4.**Maand waarin respondent met de inburgeringscursus is gestart, absoluut en in %.**

Maand	Absoluut	In %
Januari	7	17,5
Februari	5	12,5
Maart	6	15,0
April	3	7,5
Mei	3	7,5
Juni	2	5,0
Juli	1	2,5
Augustus	0	-
September	7	17,5
Oktober	1	2,5
November	3	7,5
December	2	5,0
Subtotaal	40	100,0
Geen antwoord	26	
Totaal	66	

Bijlage 5.**Antwoorden op de vraag waarom men zeer tevreden was over de leraren op school.**

Van de dertien respondenten die zeer tevreden waren over de leraren op school hebben er elf de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Aardig, begripvol.
- Aardig, duidelijk, hoog niveau.
- Aardig, goede lessen.
- Altijd aanwezig en behulpzaam.
- Duidelijk, aardig.
- Duidelijke les.
- Goede docent, lief.
- Goede les, heel soepel, rustig, geduldig.
- Vertelt duidelijk, rustig.
- Vriendelijk, direct antwoord/geholpen.
- Vriendelijk.

Bijlage 6.**Antwoorden op de vraag waarom men tevreden was over de leraren op school.**

Van de 45 respondenten die tevreden waren over de leraren op school hebben er 41 de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Aardig, geduldig.
- Aardig, goed les, behulpzaam.
- Aardig, goed les.
- Aardig, goed uitleggen.
- Aardig.
- Antwoord op vragen.
- Antwoord op vragen.

- Begrijpen, antwoord op vragen.
- Duidelijk.
- Duidelijk.
- Geduldig, legt alles goed uit.
- Goed en duidelijk.
- Goed les, vriendelijk.
- Goed les.
- Goed les.
- Goed lesgeven.
- Goed lesgeven.
- Goed uitleggen.
- Goed, maar te weinig oefeningen.
- Goed.
- Goede docent.
- Goede docent.
- Goede les, gemotiveerd, soms extra tijd om te oefenen na de les.
- Goede les, oefeningen.
- Goede lessen, antwoord op vragen.
- Goede lessen, veel geleerd.
- Goede lessen.
- Goede lessen.
- Goede lessen.
- Goede uitleg.
- Goede uitleg.
- Goede uitleg.
- Helpen.
- Lessen goed.
- Luisteren goed, tactvol, voldoende aandacht.
- Rustig praten.
- Uitleg goed.
- Vertellen alles duidelijk, geduldig.
- Vriendelijk, duidelijk en goed.
- Vriendelijk.
- Vriendelijk.

Bijlage 7.

Antwoorden op de vraag waarom men ontevreden was over de leraren op school.

Elk van de drie respondenten die ontevreden waren over de leraren op school heeft de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Docent spreekt soms andere taal met andere inburgeraars die uit zelfde land komen.
- Docent was organisatorisch niet op de hoogte.
- Hoe docent presentatie doet.

Bijlage 8.

Antwoorden op de vraag waarom men zeer ontevreden was over de leraren op school.

Beide respondenten die zeer ontevreden waren over de leraren op school hebben de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Docent schreef zelf fouten.
- Geen goede les, geen oefening, alle achter de pc. Geen goed antwoord op vragen. Inhoud lessen sluit niet aan op examens.

Bijlage 9

Antwoorden op de vraag waar men stage heeft gelopen

Alle elf respondenten die tijdens de inburgeringscursus stage hebben gelopen hebben de vraag beantwoord waar dat was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Administratie.
- Kruidvat.
- Prins Floris school.
- Sportvereniging.
- Tweedehands.
- Tweedehands.
- Tweedehandsshop.
- Wasstraat + huurauto's.
- Winkel.
- Winkel.
- Winkel.

Bijlage 10.

Antwoord op de vraag welke andere reden(en) men heeft voor de tevredenheid over de stage.

Van de respondenten die stage hebben gelopen en daarover tevreden of zeer tevreden zijn heeft er één te kennen gegeven dat hij hiervoor (al of niet uitsluitend) andere reden(en) heeft dan de zes in de enquête expliciet voorgelegde redenen. Hij heeft ook de vraag beantwoord om welke andere redenen het gaat. Dat antwoord volgt hieronder.

- Praktijk beter dan theorie.

Bijlage 11.

Gebruik van schoolfaciliteiten, afzonderlijk per faciliteit, absolute aantallen.

Faciliteiten van de school	Heeft respondent op school van de faciliteit gebruik gemaakt?			Totaal
	Ja	Nee	Geen antwoord	
Computer	59	6	1	66
Kopieerapparaat	30	35	1	66
Telefoon	14	50	2	66
Boeken	35	30	1	66

Bijlage 12.

Antwoorden op de vraag waarom men op school geen gebruik heeft gemaakt van een computer.

Van de respondenten hebben er zes te kennen gegeven op school geen gebruik te hebben gemaakt van een computer (van de school). Van die zes hebben er vier de vraag beantwoord waarom ze dat niet hebben gedaan. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Geen les, schriftelijk les genomen.
- Niet nodig.
- Niet veel les gehad.
- Veel thuis voorbereid.

Bijlage 13.

Antwoorden op de vraag waarom men op school geen gebruik heeft gemaakt van een kopieerapparaat.

Van de respondenten hebben er 35 te kennen gegeven op school geen gebruik te hebben gemaakt van een kopieerapparaat (van de school). Van die 35 hebben er 27 de vraag beantwoord waarom ze dat niet hebben gedaan. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Deed docent.
- Ging alleen met sleutel en die had docent.

- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Niet veel les gehad.
- Nvt.
- Nvt.
- Was geen.
- Was geen.
- Zelf mobiel.

Bijlage 15.

Antwoorden op de vraag waarom men op school geen gebruik heeft gemaakt van boeken.

Van de respondenten hebben er 30 te kennen gegeven op school geen gebruik te hebben gemaakt van boeken (van de school). Van die 30 hebben er 28 de vraag beantwoord waarom ze dat niet hebben gedaan. Hun antwoorden volgen hieronder.

- A4tjes
- Alleen A4.
- Alleen blaadjes.
- Alleen map.
- Alleen map.
- Alleen map.
- Geleend bij de bibliotheek.
- Kreeg blaadjes met opdracht.
- Kreeg papieren.
- Kregen blaadjes.
- Les werd aangeboden via computer of los blad.
- Losse bladen gekregen.
- Maar twee dagen les omdat al goed ingeburgerd en direct examen.
- Map A4.
- Map papieren.
- Map.
- Mappen gebruikt.
- Moet betalen.
- Niet nodig.
- Niet nodig.
- Papieren map.
- Papieren.
- Papieren.
- Papieren.
- Papieren.
- Papieren.
- Papieren.
- School maakte gebruik van hand-out.
- We kregen papieren.

Bijlage 16.

Antwoorden op de vraag waarom de school niet goed bereikbaar was.

Van de respondenten hebben er twaalf te kennen gegeven dat de school waar de inburgeringscursus werd gegeven voor hen niet goed bereikbaar was. Op één na hebben zij allen de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Aan de andere kant van de stad.
- Beetje ver.
- COA NT2
- Drie km, ook 's avonds.

- Grote afstand, bij oude school.
- Moest met trein, veel reiskosten, heb ik zelf betaald.
- Niet dichtbij.
- Ver van huis.
- Ver weg, zwanger.
- Ver.
- Ver.

Bijlage 17.

Antwoorden op de vraag waarom de lestijden niet goed uitkwamen.

Van de respondenten hebben er vier te kennen gegeven dat de lestijden van de inburgeringscursus hen in het algemeen niet goed uitkwamen. Drie daarvan hebben de vraag beantwoord waarom dat zo was. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Elke morgen en elke dag is beter.
- Liever overdag, 's avonds moe.
- Liever overdag.

Bijlage 18.

Antwoorden op de vraag welke problemen men had met de opvang van de kinderen.

Van de respondenten hebben er twaalf te kennen gegeven dat ze door het volgen van de inburgeringscursus wel eens problemen hadden met de opvang van hun kind(eren). Tien daarvan hebben de vraag beantwoord welke problemen dat waren. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Geen crècheplek, maaltijd.
- Maar man en anderen opgevangen.
- Moeilijk opvang regelen. Tijden sluiten niet aan met opvang.
- Moeilijk opvang, uiteindelijk gelukt.
- Regelen met werkgever man, dat hij thuis was.
- Soms moeilijk met opvang regelen.
- Soms moeilijk oppas regelen.
- Tijdens overblijf school, extra kosten.
- Twee keer omdat school dicht was, geen opvang en kon niet naar cursus.
- Vrouw ook inburgeringscursus, dus moeten opvangen.

Bijlage 19.

Antwoorden op de vraag welke omstandigheden het volgen van de cursus bemoeilijkten.

Van de respondenten hebben er negen te kennen gegeven dat er bepaalde omstandigheden waren waardoor het voor hen moeilijk was om de inburgeringscursus te volgen. Alle negen hebben de vraag beantwoord welke omstandigheden dat waren. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Afstand te ver.
- Combinatie met werk.
- Gezondheid.
- Gezondheid.
- Gezondheidsklachten, eerste drie maanden.
- Man moest brengen en soms fietsen en in donker spannend.
- Onderweg naar cursus in elkaar geslagen.
- Veel tijd kost het en ze wil graag naar school, dit kost veel geld, ze moet het zelf betalen.
- Vervoer (kosten) en zelfs koffie moest betalen.

Bijlage 20.**Maand waarin respondent het inburgeringsexamen heeft afgelegd, absoluut en in %.**

Maand	Absoluut	In %
Januari	3	5,3
Februari	10	17,5
Maart	8	14,0
April	7	12,3
Mei	6	10,5
Juni	10	17,5
Juli	1	1,8
Augustus	3	5,3
September	3	5,3
Oktober	2	3,5
November	4	7,0
December	0	-
Subtotaal	57	100,0
Geen antwoord	9	
Totaal	66	

Bijlage 21.**Resultaat van de cursus, naar mate van inburgering vóór de cursus, in %.**

Heeft respondent het idee dat hij na de inburgeringscursus beter dan daarvoor aan de maatschappij kan deelnemen?	Hoe goed was respondent, volgens zich zelf, al ingeburgerd vóór dat hij aan de inburgeringscursus begon?		Totaal
	(zeer) goed	(zeer) slecht	
Ja	75,0	100,0	78,7
Nee	25,0	-	21,3
Totaal	100,0	100,0	100,0
Aantal respondenten	52	9	61

Bijlage 22.**Antwoorden op de vraag welke andere reden(en) men heeft voor het aanraden van de cursus.**

Van de respondenten die andere mensen zouden aanraden om een inburgeringscursus te volgen, hebben er twee te kennen gegeven dat zij hiervoor (al of niet uitsluitend) andere reden(en) hebben dan de vier in de enquête expliciet voorgelegde redenen. Beide hebben ook de vraag beantwoord om welke andere redenen het gaat. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Communicatie is belangrijk om samen te leven.
- Ze laten zien hoe examen eruit ziet.

Bijlage 23.

Antwoorden op de vraag waarom men behoefte had aan extra begeleiding door de gemeente.

Van de respondenten hebben er 34 na de cursus van de gemeente geen extra begeleiding ontvangen bij het deelnemen aan de maatschappij terwijl ze daar wel behoefte aan hadden. Op één na hebben ze allen de vraag beantwoord waarom ze daar behoefte aan hadden. Hun antwoorden volgen hieronder.

- Begeleiden naar werk.
- Begeleiden naar werk.
- Begeleiding naar werk.
- Begeleiding naar werk.
- Begeleiding naar werk/opleiding.
- Beter de taal leren.
- Financiële ondersteuning voor examen.
- Graag begeleid willen worden naar werk.
- Graag meer taal.
- Graag meer taalles.
- Graag nieuwe cursus deel 3.
- Graag ondersteuning bij werk.
- Graag opleiding doen.
- Graag opleiding.
- Graag taal verder leren.
- Helpen met werk.
- Hulp bij werk zoeken.
- Met werk + opleiding ondersteunen.
- Met werk/kinderen.
- Naar school nog beter leren.
- Nog beter leren.
- Nogmaals examen en financiële ondersteuning.
- Ondersteunen werk of opleiding.
- Opleidingswens meer Nederlands.
- Opleidingswens.
- Taal beter, goed schrijven, begeleiding naar werk.
- Toekomst kijken naar werk.
- Voor vinden werk.
- Want wil weten wat doet de klantmanager voor mij.
- Wat wil je in toekomst met werk?
- Werk of opleiding.
- Werk.
- Wil cursus om zelfstandig ondernemer te vinden, maar krijgt niet.

Bijlage 24.

Suggesties ter verbetering van de inburgeringscursussen.

Van de respondenten hebben er 23 één of meer suggesties gegeven ter verbetering van de inburgeringscursussen. De suggesties volgen hieronder.

- Allochtone docenten hebben voorkeur. Of anders autochtoon die respect heeft, gelijkwaardig: 'een familieband scheppen'.
- Betere scheiding van cursisten op niveau.
- Dingen buiten doen, bijvoorbeeld bedrijven bezoeken met de klas.
- Eigenlijk is cursus niet nodig.
- Examen in Zoetermeer i.p.v. Gouda.
- Geen goed systeem, elke dag 3 uur en met docent 1,5 uur. Beter 3 uur docent.
- Graag nog extra taalles na cursus.
- In het weekend cursus doen omdat anders mensen moe zijn.
- Inburgering + KS is bijna zelfde. OGO is te weinig.
- Ingeburgerd in Nederland, dus in leerstof Hollandse namen en geen Mohammed etc.

- Meer discussie, zodat je oefent en niet alleen luistert. En lezen liefst ook met autochtonen.
- Meer Nederlands leren.
- Meer praktijkles, bijv. 2e Kamer of winkel. Minder achter computer.
- Meer praten en lezen.
- Meer schrijven.
- Minder niveauverschillen tussen cursisten en meer doen om te motiveren.
- Niet alle examenstof is behandeld in de les.
- Niveauverschillen te groot, beter klassen met één niveau. Examen op zelfde school afnemen.
- Niveauverschillen te groot.
- Organisatorisch slecht geregeld. Hoort pas één dag van tevoren dat toets is. Inhoud cursus sluit niet aan bij toets. Geen oefening tijdens de lessen, geen schrijfoefeningen of rollenspelen, alles wat wel in toets kwam en niet in les.
- Praten is belangrijk, alleen schrijven helpt niet.
- Te weinig aandacht voor taal, te veel accent portfolio.
- Verschil in cursisten, nieuwe mensen en mensen die al jaren hier zijn, deze mensen uiteen halen.